

КОНЦЕПЦІЯ ТРЬОХ СВІТІВ Г.С.СКОВОРОДИ

Г.С.Сковорода - видатний український філософ-гуманіст XVIII століття, який присвятив себе служінню народу, прагнув утвердити духовність, віру, мораль, підняти людину до рівня бога, називаючи дійсну, досконалу, духовно розвинуту людину богом, і залишився вірним своїм поглядам, обравши шлях мандрівного філософа.

В основі поглядів мислителя лежить ідея д্বонатурності світу: одна натура видима, друга - невидима. Видиму природу він називає речовиною, матерією, тілом, гнітю, а невидиму - богом, необхідністю, розумом, премудрістю, досконалістю, духом, Істиною. Ці дві природи пронизують кожний із трьох світів: макрокосмос, мікрокосмос і символічний світ (Біблія). Творцем виступає невидима натура в кожному із трьох світів: в макрокосмосі (природі), в мікрокосмі (людині), в символічному світі (Біблії). Ця невидима натура є закон, сутність, внутрішня рушійна сила, а видима натура - явище, прояв сутності, зовнішність, форма, матеріял. Слід вказати на те, що Г.С.Сковорода був добре обізнаний із вченням М.Коперніка про геліоцентричну систему, з ідеєю про безкінечність макрокосмосу, в якому панує необхідність, закон. "А что ж есть бог, если не вечная глава и тайный закон в тварях?" - не стільки запитує, скільки стверджує мислитель (Г.С.Сковорода. Сочинения...М., 1973, т.І, с. 414). І далі: "Когда говоритъ, что невидимая сила всё исполняет и всем владеет, так не всё ли одно сказать, что невидимость в тварях первенствует?" (Там же, с. 132).

Розглядаючи мікрокосмос (людину) Г.С.Сковорода знову підкреслює велич невидимої природи, тобто серця і думки, які роблять її Істинною людиною (Див.: Там же). Біблія теж характеризується двома натурами, - за текстом треба вбачати символіку, сутність: "Она есть для нас предками нашими оставленный завет, хранящий сокровище благоведения" (Там же, с.107). Таким чином, в концепції Г.Сковороди людина є центром Всесвіту, вона повинна слідувати законам, відповідати своїй сутності, тобто завдяки самопізнанню і сродній праці самовдосконалюватись, а вся творчість мислителя - це гімн людині, прагнення сприяти її досконалості.